

ХАЛЪМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Халъмг тангъчин болн Элст балгъсна комитетсин, куч-көлсчирин депутатрин тангъчин болн балгъсна Советсин газет.

№ 198 (3182)

1958 дж. октябрин 3

Үний 20 деншг

Багъчудт сән сургъмдж өгхмн

Багъчуд дунд кегдг политическ сургъмджин кәдлмшин чинрнь улмар дблдәд, коммунистическ хәләциг гүүнәр дасхднь эдн ик дөнъ болна. Тегәд чигн комсомол эврәннь олт зүсн уулдврән кууки, кбвүн болгәнд өдгә цагин коммунистическ сургъмдж цуцртан угагъар бгч, коммунизмин диилерт кемдән угагъар эдн иткулдж, куч-көлсид дурлдж, олна тбр куцәлгәнд шунмгәгъар орлицдг, ямаранчн кунл-кучриг диилдж чадхд, Төрскдән дурлдж, тедниг дсхк збвтә. Терун дээрән, комсомол хуучна улдин орлтла нег мбсддж ноолданд социализм империализм хойран хоорнд эвцшго илеологическ ноолданд болдж бәәхинь болн цааранднь болхинь чигн кезәчн медх збвтә.

Комсомол улмар дсәд, бәрхдннь, партийн организацсин бдр болгән бгдг оньгин болн дөнъгин чинрнь йир ик, юнъгад гихлә, эн ганцхн куунә биш, олна тбрмуд куцәлгәнд орлицдг, наадк общественн организацсла, юмна түрүнд партийн организацсла, эрк биш хамдан кедгинь маргал керг уга.

Тер учрар комсомольцирин болн багъчудин ямаранчн эк татгч уулдвртнь оньган тәвдж тернь ягъдж куцәлгәдхинь индждлж, кергтә болсн цагтнь дөнъгән болн селвгән тер дарунь өгхмн. Партийн организац болхла, комсомолнн уудәгч кучинь, шунлтинь дсххин тблә, терунднь кергтә ирлицнъгү бәәдл бурләх збвтә.

Болв, ода бийнь багъчудт бгддг сургъмджин кәдлмшт дуту-дунд бәәсн учрар, ода бийнь кәдлмшәс цеердг багъчуд мана дунд харгъна. Тедн болхла бийән гемшәхш, зуг седклән аадулад, нәр-нааднд цаг үрәдгн бәәнә. Азд-аля йовдл гаргәад, олд ирлцшго хәджгәр йовдл гаргъхана. Иим бәәдлд дсән зәрм багъчуд цаг зуур харгъдг түрү-зүдүг, ююнас авн, ягәд гарчхинь медхш, тегәд чигн эдн цугинь муулна. болв тер дуту-дундиг уга кех ноолданд орлицш, куч-көлсид ухагъан тәвхш.

Багъчудиг куч-көлсид тахшадж дсклгән коммунистическ сургъмджин голлгчнь мбн. Тегәд чигн комсомолнн XIII-ч хург олт-әмтнә элл-ахун тодрха тбр куцәлгәнд багъчуд бргәр орлицхинь заала.

Багъчуд марксистск-ленинск теорин дасхлгәнд бас дуту-дунд харгъна. Политическ болн теоретическ медрн авхдан дурго багъ нәста зәрм улс, эврәннь джиргәл-бәәдлд болн

уулдврт тер ямаран ик чинр-тәгъинь медрәхмн уга. Терунднь багъчудт умшгдг лекис, докладмуд соньн биш, чинрнь тату болдг учр бас дөнъ болна.

Мана республикд багъчуд дунд келг кәдлмшт збвәр ик дуту-дунд харгъна. ВЛКСМ-и Элст балгъсна комитет эн туст оньган багъар бгсн учрар, зәрм к мсомольск организац залгәллагъан багъчудла геегәд, тедн дунд кәдлмш келгән уурч. Тооцана болн сунгъгврин хургт комсомольцир эс цуглрсар тосхлтин 2-ч унравленд, „Страна Советов“ колхозд болх бдрәсн хург хооран саагдсн саам бәәнә. КПСС-н балгъсна комитет комсомолнн балгъсна комитетин кәдлмшинь нег чигн дакдж эс сонъсн учрар, цагтнь кергтә селвг, заавр эс бгсәр, деер келгдсн дуту-дунд гарв.

Зәрм райодар бәәрн келн-әмтнә багъчудла келг кәдлмшт, телнд сургъмдж бгггәнд йир багъар оньган бггхәнә, комсомолнн зергләнд цбнәр орулдж авна. Улгүринь келхлә, Яшалтинск района комсомольск организац 116 багъчуд комсомолнн зергләнд орулдж авсаннь, зуг 8 кунь халъмгуд.

Дакад болхла, багъчуд дунд бурхн-шаджна хорлтин тускар цәәлгәврин кәдлмш эс кегдг, энүнд оньган эс бгдг йовдл бас харгъна. Каспийск районд газр-ус тәксн мбргүлз багъчуд бас орлицн саам бәәнә. Эннь болхла ВЛКСМ-н Каспийск района комитет (сегләтрнь үр Тамаровский) багъчудла залгәллагъан геесн учр болджана.

Комсомолнн кәдлмшт бәәх ним ик дуту-дунд КПСС-н Яшалтинск болн Каспийск района комитетс (сегләтрмүднь уурмуд Бондарев болн Щебланов) оньган эс бгәд, телнән чиклх кергтә заавр бгсн уга.

Кемр, партин организац тасрхан угагъар, лавтагъар комсомолнн сургъмджин болн бурләмджин уулдврин тбрмүдт, элл-ахун болн культурн тосхлтд энүнә орлицгин тускд оньган бгхлә, тегәд багъчудт чик гардвр бггдгинь, деер заагдсн партин района комитетс болн эднә гарчачнр эс медсн учр болджана.

Мана республикин багъчуд партийн организацсин гардврт, эднә дөнъгәр, коммунизм тосхачнрин түрүн зергләнд йовдж, куч-көлсәнннь бргмджиннь бдр ирвәс дбллулдж, эрдм-медрлән гуудулдж, комсомолнн алдр 40 джилин ббниг уктгч дбрлдәнд шундж орлицад, ик диилвр бәрхдннь магъд уга.

Халъмг АССР-н Деед Советд депутатрин кандидатнр темдгллгән

Сунгъгврин 84-ч Комсомольск округ

Төмр хаалгъч темдгллгдв

Черноземельск района Полевой МЖС-н коллектив эврәннь хургтан, сунгъгврин 84-ч номертә Комсомольск округар Халъмг республикин Деед Советин депутатин кандидат темдглв.

Хургиг, МЖС-н парторганизацн сегләтр үр Кутыгин Т. Я. секәд, республикин ах йосна элчд Орджоникидзевск төмр хаалгъин, Артезин станцин, хаалгъин 11-ч дистанцин мастер үр Бережной Павел Иосифовичиг темдглх селвг бгв.

Цааранднь, үр Кутыгин, төмр хаалгъин халхар кәдлдж йовхдан урднь үр Бережной Павел Иосифовичла хамдан, энүнә гардврт кәдлсән келв.

Үр Бережной даалгъсн кергән унн селклән бгч шундг, төмр хаалгъд тоомсрта бәәх мастер, тегәд чигн энүнә участкнь данъгин цевр, хамхра эвдрхә уга бәәнә, — гилж эн үгән чиләв.

Үр Кутыгиниг МЖС-н диспетчер Мачулин С. И., бригадир Терешенко Я. П., урч Малышев Б. Б.-Х. дөнънчхәв.

Хург үр Бережной Павел Иосифовичиг депутатин кандидат темдглх шиидвр авб.

Эн коллективин шиидвринь Черноземельск райпо-н кәдлчнр, Комсомольск поселкин госучрежденьсин кәдлмшчнр болн цергләчнр нег дуугъар дөнънчхәв.

Элст Балгъсна тосхлтин 2-ч управленә нуурлч слесарь П. С. Хомутников, Халъмг АССР-н Деед Советд сунгъгч бдр уктгч дбрлдәнд орлицад, даалгъврән данъгин 260 процент кургдж куцәнә. ЗУРГТ: слесарь П. С. Хомутников.

Мана республикин багъчуд партийн организацсин гардврт, эднә дөнъгәр, коммунизм тосхачнрин түрүн зергләнд йовдж, куч-көлсәнннь бргмджинь бдр ирвәс ббдлүлдж, эрдм-медрлән гүүдүлдж, комсомолнн алдр 40 джилин ббниг уктгч дбрлдәнд шундж орлицад, ик диилвр бәрхдннь магъд уга.

Сунгъгврин 92-ч номертә Ракушинск округ

Загъсчнрин элч

Халъмг АССР-н Деед Советд сунгъгво уктгч социалистическ дбрлдәнд Каспийск района загъсчнр ик диилвртә йовна. Тедн дунд „Каспиец“ колхозин загъсчнр нег улу узмдждә диилвр бәрв. Эдн III-ч кварталнн зураг цагаснь урд 110,5 процент, джилә зураг 118,3 процент куцәв.

Эндр бдр эн колхозин члед хург хурагъад, Халъмг республикин Деед Советд орлиц эврәннь элчән темдглх болв.

Хургиг, колхозин эклц партийн организацн сегләтр үр Гриднев В. П. секәд, депутатин кандидат нернь туурсн загъсч Зубков Петр Герасимовичиг темдглхмн гисиг цуг колхозникуд алях ташдж тосихав.

Эннь учрта. Петр Герасимович Зубковиг ик-багъ уга цугъар медрг, ик-багъ уга цугъар энүнәс улгүр авч, сүвселвгинь олалдгннь унн.

Петр Герасимович Зубков-

ин звено хаврин соргд гурьн джилә зура куцәлә. III-ч кварталд энүнә звено 111 центнер загъс анънх бәәсн, сентябрин 20-д 350 центнер загъс бәрв.

Ода, нертә загъсчин звено социалистическ дбрлдәг бргәр делгрулдж, өрн-нутгтан улм ик загъс анъндж орулдж бгхин тблә шунджана.

Үр Гридневиг дөнъндж загъсч И. В. Огороднев, шофер А. У. Беликов, загъсч Н. И. Савин, саалъч Т. В. Иванова, тооч Я. И. Гайдуков, колхозин ахлачин дарук И. С. Попов, района куцәгч комитетин ахлач Д. Л. Андраев эдн босдж үг келихәв.

Халъмг АССР-н Деед Советин депутатин кандидат Зубков Петр Герасимовичиг темдглхмн гилж хург шиндәд, сунгъгврин 92-ч Ракушинск округар сунгъгдх збвинь сүрв.

Сунгъгврин 86-ч Южн округ

Зоя Джалова — итклтә кун

Черноземельск района Прудовск МЖС-н кәдлмшчнр болн цергләчнр, сунгъгврин 86-ч номертә Южн округар Халъмг АССР-н Деед Советин депутатин кандидат темдглх тбрәр хург кев.

Хургт түрүн болдж эн МЖС-н эклц парторганизацн сегләтр үр Душеканов А. С. уг авад, депутатин кандидат „Черноземельский“ совхозин хббч Зоя Манджиевна Джа-

ловаг темдглхмн, юнъгад гихлә, эн тоомсрта, авсн даалгъврән куцәхин тблә цуг эваргъан олалдж, кучн-чидлән хармилго шундг хббч — гилж эн келв.

Хург, хббч Джалова Зоя Манджиевнаг депутатин кандидат темдглхмн гилж шиидвр авсиг, Комсомольск болн Черноземельск МЖС-н коллективс нег дуугъар дөнънджәнә.

Олна әрүн иткмдж

Халъмг республикин ах йоснд депутатин кандидатнр темдгллгәнә хургуд ик гилг политическ бргмдждәгъар кегддж, цуг райодин куч-көлсчнр эднд шунлттагъар орлицджана.

Целнин района, „Троицкий“ совхозин коллектив депутатин кандидат таньгъчин заргъин ахлач Георгий Константинович Янковскийг темдглв.

Уманцево селәнд болсн хургт, „40 лет Октября“ колхозин колхозникуд, Халъмг АССР-н Деед Советин депутатин кандидат сунгъгврин 59-ч Уманцевск округар, Садовск дундин школд багшлджах, РСФСР-н ачта багш Фаина Ивановна Секотаваг нег дуугъар темдглххәв.

Сарпинск района 2-ч номертә совхозин кәдлмшчнр болн цергләчнр республикин ах йоснд хббч Анна Васильевна Дояноваг илгәх болв.

Черноземельск района, „Черноземельский“ совхозин кол-

лективин хург нег дуугъар, Халъмг АССР-н Деед Советин депутатин кандидат совхозиннь директор Герман Сергеевич Огрызкиниг темдглв.

Мария Степановна Луханина — Западн района 112-ч совхозд агроном болдж кәдлджәнә. Совхозин кәдлмшчнр болн цергләчнр эврәннь хургт депутатин кандидат энүг темдглв.

Сунгъгврин 21-ч Октябрьск округар республикин ах йосна депутатин кандидат Приютненск района 107-ч совхозин коллектив эврәннь директоран — Лев Сергеевич Назаровиг нерәдххәв.

Яшкульск района „Гашунский“ совхозин кәдлмшчнр болн цергләчнр хургтан, республикин Деед Советин депутатин кандидат, тракторн бригадин бригадир Дмитрий Григорьевич Богдановиг темдглв.

Хальмг АССР-н Деед Советд сунъгъх өдр уктдж

Эрдни-шишя хуралгын Приютненск районд

Сентябрин 27-д, суулин така дживрэн салжад, бдрин гегэн ордж йовхиг зарласна авн, Приютненск района центрин гермудт йириняс эртяр гер орад, трубасань утан нигтар гарлдад, сальки уга брүн маньгъарг цоонгрдж, хумха цагъан суулнла хутхлдад баав.

Удлго. района центрин уульницсар машид гуулдэд, амтна йовдл иклэд, көдлмшч хувцга улс партин райкомин герин өбрк уульнид цуглрв. Медэтэ зярм улснь суудан сумк суудлдж. Сумкднь шилтэ усн, бдмг йовх баадлтэ. Эдн—района учрежденьсин болн предприятсын көдлмшчнр, церглэчнр, герин эзн күүкд улс, эрдни-шишя хуралгъна көдлмшт йовджахана.

Района гардачнр ур Виктор Иванович Постников болн ур Филипп Алексеевич Яшкилев хойр нк эртяр райкомур ирэд, района учрежденьсүр тус-тус-тан даки-даки хонъх джннхүлэд, гардачнр эврэ көдлмшчнрэн гаргъдж йовулхиг тургдүлв. Сентябрин 27 брүн ганцхн Приютненск РТС-с эрдни-шишя хуралгъна көдлмшт 70 механизатормуд болн специалистр гарв.

Района центрин 140 көдлмшчнр болн церглэчнр, 107-ч номертэ совхозд 3-4 хонгин дунд 123 гектар эрдни-шишя хурав. Эн суббог өдр, района колхоз болн совхоз болгънар эрдни-шишя хуралгъна ик гилг субботник зарлгддж.

Приютненск района „Дружба“ колхозин хурагдх 1200 гектар эрдни-шишян таранас 120 гектарнь улдсн баанэ. Колхозд ут-туршдан 4260 тонн эрдни-шишян силос даргдв.

—Эндр өдр эрдни-шишя хуралгъна көдлмшт сургъульчнр, багшнр, колхозин специалистр болн саальчнр ут-туршдан 200 гар күн көдлджанэ. Дакад гурвн өдр шунхла, эрми-шишя хуралгъна көдлмш

төгсджанэ—гидж колхозин ах-лач ур П. Г. Савченко келнэ.

Эн колхозин 2-ч номертэ бригадин эрдни-шишя хуралгънд колхозникуд Н. Ф. Божко, И. Д. Гайдамакин, А. В. Прелбанников, школин багш Р. И. Колесникова үзмджтэ саянар көдлдж йовна.

4-ч номертэ совхозд хургад уга 368 гектар эрдни-шишя баадж. Совхозин гарлвр, герин эзн күүкд улс, сургъульчнрт, совхозин поселкин көдлмшч болн церглэч улс тус-туснь эрдни-шишя хуралгъна зура темдлдж. Совхозин церглэчнр 84 гектар эрдни-шишя хурак зурагъасн 71 гектаринь хурачкдж. Совхозин 2-ч номертэ ферм (залачнь ур Долгополов) хойр-нег хонгас эрдни-шишя хуралгън төгсгджанэ. Энунд хурагдх 44 гектар эрдни-шишя үлдсн баанэ.

Эрдни-шишя хуралгъиг төгсгдгънэ арви хонгин көдлмш зарлгдсн, эн бдрмудт, района партийн болн советск органсин бурдямджин тодрха көдлмш нег үлү саянар үзгднэ. Района колхоз болн совхоз болгънар эрдни-шишя хуралгъиг төгсгдгънд совхозин болн колхозин церглэчнр, багшнр, саальчнр, эврэ шилнх көдлмштэ малчнр сул цаган олзлдж көдлдж йовна. Эннь, партийн организацин ик гилг бурдямджин болн цаялгъврн көдлмшин ашнь болджана.

Приютненск района куч-көлсчнр, Хальмг АССР-н Деед Советин сунъгъврн болн Алдр Октябрьск социалистическ революцин 41 жилин өбниг уктлгъна социалистическ дөрлэд делгүлэд, эрдни-шишя хуралгъна көдлмшн төгсгэд, Советск Союзин Коммунистическ партин XXI хургиг производствен шин динлврмудар госхар шунлтга ноолда кедж йовна.

Л. ШОРВИН.

Байрта зянъг

Силос дарлгъна көдлмшт йовх көдлмшчнрин дундас баахн наста залу, хар модн иштэ билян, хатурад давтнгдсн силост хатхкад, кель:

—Тракторист Альяна Владимир силос авч аашна,—гидж келчкэд, энд-тенд тарсн эрдни-шишян бучрмуд цуглулдж, силосин нүкнүр хайв.

Силос дарлгъна көдлмшт орлджах күүкдас, негнь хамр доран аргъул—дэрк, даок, Альяна Владимир гилгтн куунд амрлгъ өгдгэн уурв. Орунэ авн тракторист Володя 5-н рейс кев,—гидж өбрк көдлджэх уурмудтан келчкэд, тедниг дахдж көдлв.

Тийгэ баатл, Сарпинск района, 2-ч номертэ совхозин парторганизацин сеглэгр ур Гришаков эднүр ирв.

—Көдлмштн му биш, сян. Эрдни-шишян силос дарлгъар тана фермиг наадк фермслэ дуньцулхлэ, тана ферм турун нүр эздлжанэ. Болв, мана совхоз, района совхозмудт үзмдж болджакхн уга, Манасовхо-

зас, „Степной“ совхозин куч-көлсчнр саянар көдлджанэ. Келхд, теднэ совхозин көдлмшчнр 11 минъгън тонн силос белддж авх зурагъан арвин хонг урд дуусчкэд, дакад деернь 13 минъгън тонн силос дардж авхар шинэс даалгъвр авчав.

Дакад тадн радиогаар ик байрга зянъг келсиг соньсцхасн болхт. 1959 жилин январин 27-д КПСС-н XXI хургкехмн гидж КПСС-н ЦК-н сентябрьск Пленум тогтав,—гидж ур Гришаков угэн төгскав.

Эн күүндврн хөбн, силос дарджах улс, совхозин торгънооста хөд икар өскхмн, теднд силос, өвс икар белддж авхмн, дулан үвлзлгъ саянар белдхмн, намрин таргъан цаглань тардж дуусхмн гидж шинэс даалгъвр авчав.

2-ч номертэ совхозин көдлмшчнр, малчнр болн механизатормуд, малдан 16 минъгън тонн силос белддж авх зура-та баасн. Терүгэн куцад ж

ЗУРГТ: Элет балгъсна гостинни тосхлгън, зурагъан 200 процент күргдж куцадг Ноостин Галина. Р. Астахован цоксн зург.

Услгддг газрт

Сарпинск района „Гигант“ колхозин 6-ч номертэ комплекскн бригадин механизатормуд услгддг газрт буудян, темсна болн люцери өвснэ ик ургъи ургъав. Люцери өвсн таргдсн газрт хойр дакдж өвсн хадгдал, гектар болгънась 350 центнер сян чинртэ өвсн авгдв.

Эн бригад намрин тэрэ тарлгъан төгсгэд, 10 хонгин дунд 660 гектар зябь хагълв. Трактористр Л. Толочко, Ч. Дорджиев, П. Пазухин, Н. Небельсн селгандэн 7,7 гектар газр хагължин ормд 8-10 гектар газр хагълна.

Бригадин механизатормуд, Хальмг АССР-н Деед Советин сунъгъвр болх өдрт—октябрин 19-д 1200 гектар зябь хагълх зурагъан куцах даалгъвр авчав.

И. НОВОСЕЛЬЦЕВ.

Хойр джилэ көдлмшин аш

1931 джилэс нааран коммунист Борлгъа Сандж 1956 джил эвранны өссн өссн газрун нуудж ирсмн. Цагъан Нурин, совхоз „Приозерна“ директорнь болдж, хальмгин газрт колхоз-совхоз тогтснэ нааран көдлэ Иванов Дмитрий Савельевич баасмн. Эн хойр харгъад, менад медлэад, баадлджиргълан куундэд, сууларнь Дмитрий Савельевич Санджд келджанэ:

—Не, хаалгътан муурсн, невчк амрлж авча, мина теетг кех көдлмш дала.

—Уга, би амрхар ирсн угав, көдлмшиг кен йовж амрхгов, харнь минн чидтин кирцагъяр көдлмшим өгтн.

Хойр хончкад, Сандж конторур ирэд, директорин кабинетд ордж ирв. Иванов Санджла менад, суулгъчкэд, партийн организацин сеглэгр бааснлэ таньдулад,—эн күн ферм толгъалдж чадх—гидж санджанав гидж Санджин тускар медулв.

—Дирекц болн партийн организац танд 3-ч ферм залад көдлдж чадх гидж лаалгъджанавдн—гидж келснд,

Сандж кель:—Кемр тадниг иккэд даалгъджахла, чадкв, көдлмш—таньдг көдлмш...

1956 джилэ намрас авн 1957 джилэ намр куртл Борлгъа Сандж 3-ч фермин залачар көдлв. Эн цаг зуур, алькчи көдлмшарн хоцрлж йовсн ферм өмн нүүрт совхозлан гарв. 1957 джил нүүдк ирсн хальмгуд эврэ 18 гер бардж бааршв, малиц тоцксар болн фермсар деернь 10 гер баргдв, ниднэ өвсн икар хаддж авсн уршгар, малнь давсн увл гүрсн уга, наадк ферисг өссарн нөкд болв. Өвсиг овалхарн эн ферм халунлань амрад, брүнд эрг эклад болн асхиднь ора күртл, сарин сарул олзлдж көдлдж баасмн.

Ода Борлгъа Сандж 2-ч фермин залачар эн совхозд көдлджанэ.

Эн ферм 2180 тонн өвс, 600 тонн эрдни-шишян силос белдв. 400 тонн өвсиг малин үвлзньгүр збчкв, өвс зблгъан зогсагъал уга. Эн фермд баах малин 12 кошармудас 10 эндр өдр увлд белн. Кошармудиг дотркинь цеврлад, дотагаза уга шалдал, цагалгъчкад, дотрнь лезинфекц кечксн баанэ. Нзадк хойр кошарснь ясгдджана. Эн көдлмшиг хбчнр бийснь эвранны чидлар, күүкд улсар нөкд авад бел кесмн. Шадр болсн совхозин брал джилэ тооцана хургт, совхозин директор 2-ч фермиг цуг наадк фермс дорхнь көдлмшарн сян йовхинь темдлдж докладтан кель. Эн сян көдлмш, фермин залгч улс амтн дунд цаялгъврн көдлмш саянар кеснэ ашнь. Эн ферм деер 25 гер эздүд барад зогсачксн, ода дугу-дундинь куцадж, ирх сян бдриг эвранны гертан байрлдж тоскар зүтклжанэ.

Эн фермд чилан арвил уга,

кедж йовх көдлмштан шунаж көдлдж хбчнр, малчнр, трактористр болн талин көдлмшчнр ним улс баанэ: Нанюша Одр, Тазин Когнус, Кован Мандж, Огъз Харцх(хбчнр), Санджин Нямэ, Ладжин Орджур, Терещенко Вилетгин (трактористр), Балмин Харцх, Бэтин Ким, Музран Эрджан, Пунца Хула, Буван Хула, Элан Сергей, нинь чигн улс.

Эндр өдр эн фермин цуг көдлэчнр Хальмг АССР-н Деед Советин сунъгъврн өдрлэ, альк чигн фермин көдлмшиг улм саянар куцадж ирхар зүткдж йовцхана. Эн куцлдан эдн курхнь лэзга.

САНДЖИН Эрджан.

МИНИ ДЕПУТАТ

Мини депутат—
„Аврориг“ лугшхд
Мбр унхас
Экиннь амнас
Эзнэ шилврт
Уригта шавас
Улан баатрмуд
Өвткүртэ зовлньгас
Өскх булд
Бэгъасн көвүн
Багшан соньселж,
Уурмудасн гатлдж,
Урглджд нернь
Комсомолин үлмэд,
Көдлмшүр гүджрдиг
Хар газрур
Хбчнр дунд
Бер тегштнь,
нилх билэ,
хагъцад зогсхд
уульдж гилэ,
шүүрч шалгъад,
хаалгъднь орулла,
оньдин геглэд
ончиг барулла.
номд шилтдж,
келсннь тодлла,
үлгүр болдж,
Джиджэ болла,
партин дуудврт
дурлдж ласла,
малин тууврт
эн өслэ.

хаманьчнь тахшлэ,
Билин иштнь
альхнь устла,
Трактор элдж,
газр хагълла.
Таря ургъадж
теетган шавшулла.
Ухан, медрлнь—
гүн, холч,
Олна кергг—
данъг элч,
Уньг-тохмнь—
хальмг малч.
Ору икдүлхд
ончта залач.
Шоргълджнась никг
альтнь өнр,
Шорвас услдг
малнь бурн,
Билгар чимгдсн
дунь сенр
Байшнь тосхлсн
гарнь урн.
Мини депутат—
кендчн селвгч,
Манъгьдуркур гүджрдж
куцлан икткнэ,
Густа төрт
шулун доньгч
Төвкнун джиргълур
олнтагъан йовна.
ХОНЬНА Михаил.

Хальмг келэр гарцах шин учебникүдт о нь г а н ө г ч ä х м н

Мана өргн тегин хальмг келн-амтна миньгээд урд хоёр джилн туршарт төрсн келэн дасжацхана. Эн бичкүдин хальмг кел дасхлгэнд шамддж, Эрдниев, Павлов болн Очиров гнд багшир ахр цагин болзгт, эврэннь бичсн дегтрмүдэн гаргьцхав.

Математикин медрлгтэ Эрдниев Пурвэ арифметикин дегтр гаргьв, Павлов Доржбукуварь, Очиров Угаш 2-ч классин хальмг келнэ дегтр бичв. Дегтр бичлгьиг, тедн дунд 1-ч—4-ч классин дегтрмүд гаргьлгьиг республикин олн амтн цань угагьгар күлдэжэцхэнэ.

Республикд, олн джилэ завср болсна хббн, ода ирдж эврэ келэр түрүн дегтрмүд гарчакхнь кендмн болв чигн медгднэ. Дегтрмүд түрүн бичсн улсин чинриг багшир болн сургьулчирин эк-эцкнрнь ик гндгэр темдгдхэнэ. Болв эн дегтрмүдиг авад умшад, энүнд бээх мегодическ, научн болн техникеск хаджгьмулдиг умшсн улсг ик гундлта болна.

Тедн дунд эн джил 2-ч классин "Хальмг келн" гндг Очиров Уташин дегтр темдг келгтэ. Очиров Угаш эн дегтрэн адгьад бичсн учрар, товчлдж келлгэнд, ашд болн йилгьлгэнд кесг хаджгьр болн эндү орулдж.

Улгурлхд, "Угин суулд эс гндж дунд э джоблнар сонгсгднэ" гндж эн бичдхэнэ. Энүг "зэрм Угин суулд эс гндж дунд хадвр э джоблнар келгднэ" гндж бичхмн билэ. Иим эндү 5—6 болннань чигн упражненэ товчлдж келлгэнэ зокалд баянэ.

Эн дегтрин нег ик дутунь болхла, керг уга кесг упражненс диг-даран угагьр бичгдсн учрар сургьулчиртг ик күнд болна. Улгурлхд, 38-ч упражненд гер дотр бээх цуг өлг-эдин нердинь алфавитн даргьгар бичгн гисн далгьвр сургьулчиртг өгчэнэ. Советск амтнэ баяд-джиргьл улм ясад, байджж йовх саамд кен кууна болв чигн өлг-эдиг бичдж авлгьн сургьулчиртг биш, медгтэ улсин бийстн чигн збвр цаг ээлхмн. Тигхлэ нээмтэ бичкдүд ю келж чадхмб? Иим диг-даран уга йовдлмүд 35-ч упражненэ чигн баянэ.

Зэрм упражненс угмүднэ эвгогьр олдж бичгдсн деерэн, зэрмдэн угмүдин угх-ухань эсв уга болдж гарна. Бичсн күн эврэннь дегтрэн төрсн республикиннь тускар багьвр бичдж.

Иим диг-даран уга кесг угмүд хара бишгэр харгьна. 67-ч упражненд бууля тарлгьиг мод тарлгьнд тохрлдж бичдж, 56-ч—доктор, эмч, пастух, ча-

бан, укрч, хббч гндг специальность баяхннь сургьулчир меддхэнэ(?)

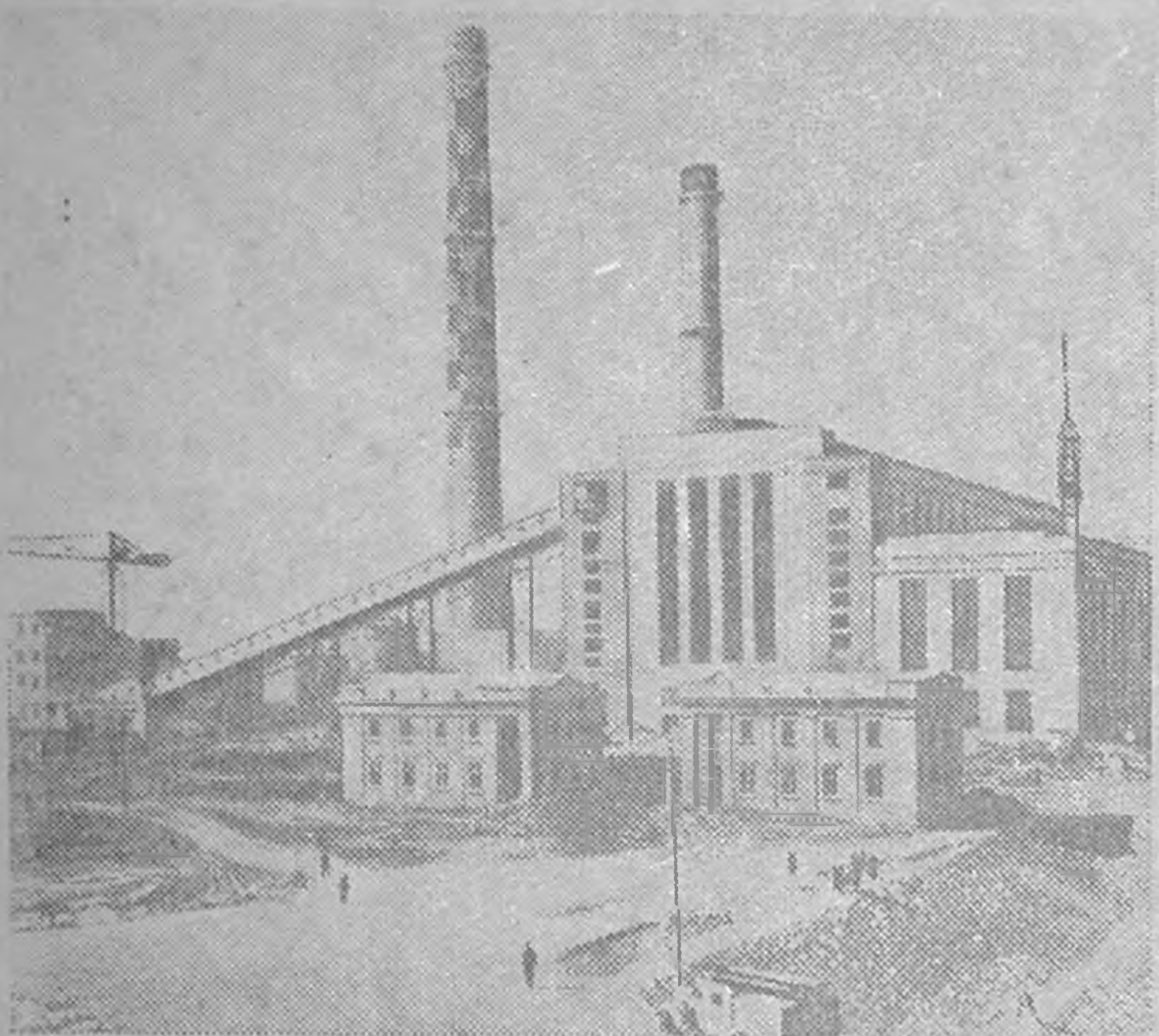
Техникеск эндугьин тускар урлнь бас бичгдлэ. Контрольч редактор ур Коваеван халаддж гаргьсн дегтрнь хара биш эндүтэ учрар, бичкдүдиг дасхлг ик эвго.

Республикин эрди-сургуулин отдел болн багширин медрл өдлүллгьнэ институт, научн кодлчирлэ болн багширла харгьлгь кегьд, гаргьх дегтриннь тускар күүндвр кегьд бээхлэ, барас гарх дегтрмүдт эн заагджах тоот хаджгьрмүд багь болх билэ. Эндр бдр күргя барас гарчакх дегтрмүдт коллективн иим сэн севдэртэ шинд килгьн кегдэд уга. Иим шиндхлгьн угагьр барлгдках дегтрмүдин эндүсиг чикхл күчр. Дегтрмүд бичджх улс бичсн дегтрмүдэн республикин багширла селвгцэд, олар збвчлэд гаргькла, дегтрмүдин чирнь ббйэн болсн деерэн хаджгьрнь чигн йир цбн болхмн.

Эн тоогиг республикин эрди-сургуулин отдел, багширин медрл өдлүллгьнэ институт болн дегтрмүд бичджх улс медх збвгэ.

М. БОВАЕВ,

Черноземельск района эрди-сургуулин отделни заведующ.

КЕМЕРОВСКОЕ ОБЛАСТЬ. Кузнецк нүүрсн бассейнд өмн захд күчтэ гндг Томусинск ГРЭС тохсгдтхача. Тохсачир болн монтажникүд, 199.000 киловатт күчтэ түрүн турбиниг тавдхэнэ. Эн турбин угд уга эклдж кодлхмн. ЗУРГГ: тохсгддях Томусинск ГРЭС-н бичгнь.

Эврэ селэдэн кеерүлджэнэ

Алдр Октябреск социалистическ революцин 41-ч джилн ббн күртл, бээх селэдэн эврлдж кеерүлхн тускар өргьсн таньгьчин партийн комитетин болн күцагч комитетин шидврэр, Яшалтинск района күч-кодлчир күүндвр кегьд, бээрлдж бээх селэдэн цеврлэд, көкрен моддар кеерүлхэр даалгьврмүд авцхав. Тегэд 105-ч номертэ совхозин кодлчир болн церглэчир центр деер бээх паркан зургьан гектар күргдж икдүлдж, олн-зүсн мод тардж-эцхэнэ. Яшалта селэнэ олн-амтнэ дбнгьгэр "Парк дружбы" кегддхэнэ. Иим кодлмш район цуг селэдэр бас кегддж йовна.

"Победа" колхозин 5-ч производственн бригадин багьчүдин болн медгтэ улсин двар сэн аш үзүлв. 1957-д жилд эн бригадин совет колхозникудин дбнгьгэр, колхозин

эдт-ахун хаша-хаас эргнд хбрд мод, тедн дунд зерземшин арвн мод тарцхав.

Нидн джил Зерновог селэнэ уульцин хоёр хаджугьр газр хагьлгдэд, нүкд малтгдэд, 2000 гар модн таргдв. Энүнд И. Фоменко, А. Чирков болн А. Тутюников эдн эврэннь дурар кодлцхав. Огтэ цагт эн модд саянэр халагддж, услгддж, эс ургьсн моддин ормд шин модд таргддхэнэ. Комсомольчир болн багьчүд воскресник бурдлгьд, стадио-на бдр 1000 гар мод тарцхав. Ода болхла бригадир И. М. Мамани болн агроном Р. Солдухина гардврт, гер болгьнд зер земшин болн үзмнн 10—15-д мод тархэр темдгдж кодлджэцхэнэ.

Эн селэнэ севдэрэс улгүр авцхадж, района кесг селэдэн сара хонгин кодлмштэн кодлджэцхэнэ.

Л. МАЗИН

Эн джил Черноземельск района өргн тегт эрди-шишэн байн ургьч ургьв. Эн ургьцас силос дардж, зэрминь эрди-шишэн буудян экнд удлалэ. Ода болхла эрди-шишэн эк цуглуулгьна кодлшин гүргү болджана. Совхозд дбнгьгэр кургьхэр, МЖС-н кодлчир, церглэчир болн

нань чигн государственн организацион улс ирцхав.

Теднэс школмүдин сургьулчир чигн удлджэхш. Комсомольск дунлин школин сургьулчир багширгагьзан хамдан, совхозд бч нөкд болцхана. Эдн 70 шаху центнер эрди-шишэн эк цуглуулцхав. Черноземельск негдгч номер-

тэ дундин школин сургьулчир 101 центнер цуглуулцхав. Удлхн уга болх республикин Деед Советд суньгьлгьна бдрт ик белдвртэ ирцхэхэр района сургьулчир амрдг бдргэн совхозин кодлмшт оч дбнгьгэн күргьцхэнэ.

Б. МАДЖИЕВ.

Эмчин селвг

Садв гем болн терүг хөрлгьч

Советск олн-амтнэ эрүл-менд харлгьнд коммунистическ парть болн советск правительств цуцртан уга килмдхэн күргдж, даньгин оньган өгнэ. Күч-кодлчирин баяд-джиргьл улм өдлэдж йовх цагла, советск эрүл-менд харлгьна халхд бээх ик күчврмүдлэ зергддж, садв темэс гетлхн болн эн гемиг эмнлгьнэ тускар ик дилврмүд бэргдсн баянэ. Садв гемэр гемтлгьн болн эн гемэр хорлгьн СССР-т зогсн уга багьрад йовна. Садв гемэр гемтэд, гемнь давджен оден улсин то джил ирвэс улм багьрад йовна.

Садв гемэр ямаран болвчн наста улс, көкэр бичкдүдэс авн медгтэ улс күртлэн гемтхэнэ, болв 18-с авн 35 наста күртл улс улм икэр гемтнэ. Садв гемиг эк татдгн, күүна нүдид үзгддг, садв гемин хорха болдг. Садв гемин хорха йир — хагсгьгнас, кинтнэс, химическ веществогьгас аахш, тегэд чигн тоосн, кир заагт, амтн баядг харнь-зү герт эн удан амд баянэ.

Садв гемин гол хальдачнь — гемтэ күн. Гемтэ күүнэ ханянд садвин хорха йовдг збвтэ. Эрүл күүнэ цогц махмүдт ямаран болвчн

хаалгьр эдн ордж чадхмн. Гемтэ күүнэ ханяен ханяд дахдг садвин хорха гарад, пол деер, мебель деер болн талдан чигн газрт тусна. Дакад гер ханянд харсад, тооснла худхлдж кинсэд, эрүл күн кингьгэн авлгьнлань дахдг оошгурнь ордж наалдад, садв гемин эклчнь болдж гарна.

Ханянд гемтэ күүнэ хамдан баясенэс авн чигн, нег орта-дертэ, аагьта-савта баясенэс чигн садв гем хальдг збвтэ. Садв гемин хорха бички күүкдт нег үлү шулуьгар наалднэ.

Садв ганцхн гемтэ күүнэс биш нам савта мал-агьруснас чигн хальднэ. Өдгэ цагин дигэр халахла, 50 гар олн зүен гарин болн зерлг мал-агьрусн садв гемэр өвдгчн. Садв гемин хорхаг тархадж, ик аамшг үзүлдгн — батхн болдмн.

Садв гем тохм дахдг ирдгогьннь наук келдж индгж иткүлджэнэ. Садв гемтэ эк-эцкнрэс мел төрүц эрүл үрн-сади бөдж чадхмн. Гер-бүлд болн коллективд цевр-цеверин кодлмш саянэр келлэ, бички күүкдиг хальдврта садв гемэс хальч-

ддж болхнь мел лавта.

Күүнэ цогцд садв гемин хорха ордж наалден хббн, тегэд оч садв гем делрдг болджана. Болв цогцнь садвин хорха ивтрэд ордж оден бийн, зэрм улс садвар гемтэ уга, эрүл-менд йовад чигн йовихана. Энүг индгж таялдж болхмн: садв гемин бацилл эрүл күүнэ бат цогцд ивтрдж орчкад, өмнэс сөрүд ик ноолданла харгьад динлгдэд үкдж одна. Тегэд гер күн гемд динлгддг, эрүл-менд йовдгн гер.

Седклд ирлэцн уга му баядл баягьд, өрк-бүлдэн эвгогьр баягьд, өрк уугьад, даньгин чеедждэн зованьгтэ баяхла, садв гемэр өвдхд гинги болна.

Садв гем нургьлдж меддхэнэ угагьр ирнэ. Болв зэрмдэн гентки икэр халу дүрд чигн эклдж саамнь баянэ. Тегэд чигн садв гемиг грипп, бронхид болн талдан гемлэ зэрмдэн эндүрцхэнэ.

Садв гемтэ күн, кемр түүнэ ханядинь дахдг садв гемин бацилл гардг болхла, гер күн эврэннь гер-бүлдэн, олна пэрт болн кодлджэх газртан садв гем тархашго болдгар бийэн бэрх збвтэ.

Садв гемтэ күн бээх хора цань уга цеврэр бэргдх збвтэ. Хораг дару-дарунь сальк орулдж сергэджэхми,

зуна цагт терзинь секатэ бэрхлэ улм сэн болхмн.

Садв гемтэ күн салу орта-дертэ, девсх-хуч юмта, салу савта болх збвтэ, салу альчурар арч, салу хамр арчд альчурта болх збвтэ. Гемтэ күүнэ хувцннь, хот уудг савинь болн девсдг-делдг юмэнь салу бэрх кергтэ. Эрүл улсин кир угьадг идшт гемтэ күүнэ х у в ц угьахмн биш, гер мет эрүл улсин аагь-сав угьадг савд, гемтэ күүнэ сав угьадж большго.

Бичкдүдт йилгьэн оньган өгхмн. Бички күүкд, гер дотр көкэр күүкд, ик улсас түргэр садв гемэр гемтнэ. Эн гемэр өвдлгьнэс болн эн гем хальдлгьнас бичкдүдиг харехмн. Хүүнэ туст, бички күүкдин махмүд-цогцннь бичкнэснь батлдж чаньгьгалгьн ик чинртэ төр.

Бички күүкд нургьлдж садв гемтэ улсас хальддж гемтнэ. Садв гемтэ күн бички күүкдиг гартан авч теврх эс гндж кевтсн орнурын авх, үмсх збв уга. Садв гемтэ күн бээх өрк-бүлд бээх бички күүкдиг 3—4 сар болад эмчд үзүлдг халагьлгьдх кергтэ.

Бички күүкд дунд садв гем тархалгьна өмнэс кеджэх ноолданд садв гемин өмнэс тарэ тарлгьн ик туста юмн. Тарэ тарчкен бичкдүд садв ге-

мэр гемтлгьн йилгьэн цбн. Тарэ тарчкен күүкдин махмүд садв гемин өмнэс икэр батрад, кесг джилдэн эн гемд даргдхн. Иим тарг цаарандлгь индгж давдж кеджэхмн. Түрүн таргьгьннь төрлгьнэ герт, дарукиннь дет-яельсэр, садсар болн школмүдар кехмн. Садв гемлэ кедг ноолдаг — противотуберкулезные диспансеры гндг шишэнь учрежденье маднд толгьлална. Садв гемтэ улс баядг өрк-бүлсэр, теднэ кодлгдг производствсар цевр-цеверин болн эрүл-менд харлгьна туск кодлмш келгьн садв гемиг сөрглгьнэ кергт ик чинр зүүнэ. Садв гемтэ улст кодлгд газринь таал-тагьр, ухата чикэр амрлгь өгэд, физкультур келгьд, дигтэ саянэр хотинь эдлүлхлэ — садв гемин өмнэс ик сөрүдн болдг збвтэ.

Советск эрүл-менд харлгьна болн түрүн нүүрт йовгч наукин ик күчврмүд, өнйгэр эмнлгьн, өдгэ цагт бээх садв гемин шишлиг эмс, советск олн-амтнэ материалнь эв-аргь болн культурин өслгьн цуг эдн негдэд садв гемэр өвдлгьиг багьруулх бичкд нам мана орн-нутт эн гемиг тохм таслгьнур зүткх збв манд өгчэнэ.

Доцент Я. ГАРБАР.

Б А А Д Л А

Хол Востокд США-н зертä-зевтä дävргч үүлдвр келгн төвкнүн бääлггид äамшг үзүлджанä

Китдин көвäd — Тайванä хоолд болджах йовдлур бүкл сарас нааран цуг орн-нутгудин олт-äмтсин хäläц шилтä. Тер эргнд зевтä-зевтä ик чидлмүд баглдж авчкад, Соединенн Штатс эздж авсн Китдин Тайвань гидг арлар боли чанкайшистрин буладж авсн Китдин көвән арлмудар түшг кеггäд, америкн залгч улс Китдин Олт-äмтнä Республикн өмнäs дääнä зад татад бääлхәнä. Сентябрин 25-д Нью-Йоркд босдж келсн үгдән, США-н государственн сеглätр Даллес, кемрджән Китд улс кезәнä-кезәнäs нааран эврәнн болдж бääсн Тайванä хоолд бääсн арлмудиг чанкайшистрин бандсин сүлдхк бийиннн зөвән күцäхär зөрсн цагт, Китдин өмнäs дä бөскхärн илär äällгджәнä.

Болв зертä-зевтä өзднн дävрärчирин сүрдäмдж, тедниг бийсинн олз уга бääлдүр түлkdж орулджана. Китдин туст кеджäh США-н дääнä зад татлгнa политикиг, Соединенн Штатсдä дääнä баглранд орлцджах орн-нутгудас кенн чигн дөнннджähш. Хәрнн нам, тер зад татлгнн буршагч дуд делгү альдас болв чигн соньсгдäд бääнä. Улгүрнн, Англд, Хол Востокд США-н бәрджäh политикиг лейбористрин парть бääтхä, нам консерваторин члед хаджгър гидж буршаджана. Эн политикиг нам кесг америкнчирин бийсинн гäällджәнä. Тиигäd, сенатормуд, Кларк боли Хэмфи барлсн герчлггндән, Хол Востокд США-н правительствин кеджäh үүлдврин «тоолвр уга» гидж нерäдäд. Даллесин политик Соединенн Штатсиг «дегд аргт уга бääлдд» тävджәнä гидж темдгддж келджähчәнä.

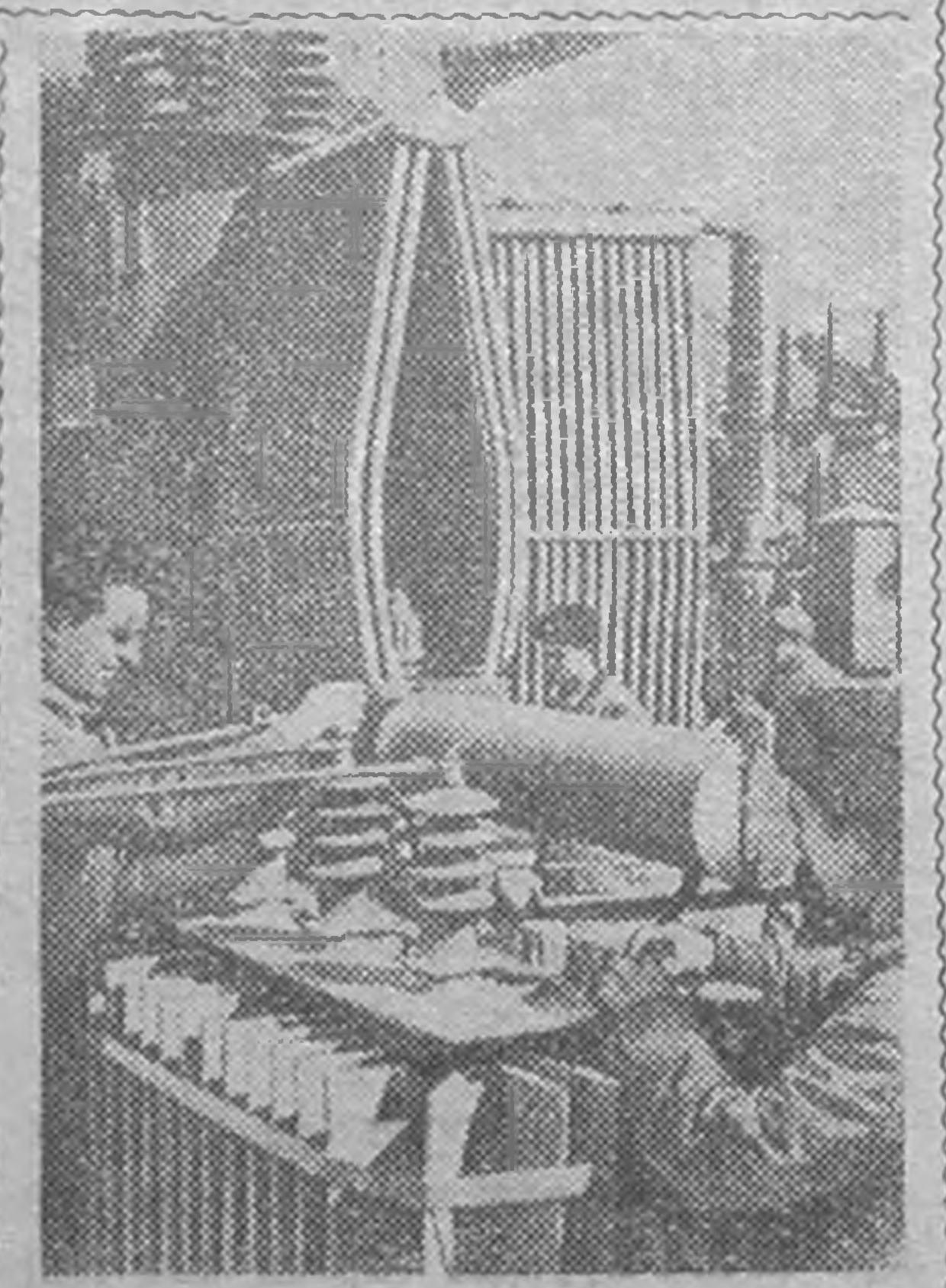
Иигäd äмтн цуггяр дегд гäällджäh бääлдд, америкн залгч улс, олт-äмтнä тоолврн меклдж, Китдин өмнäs кеджäh зертä-зевтä дävрлггән ч и к гидж таасулхар седдж шин ааль гаргджана. Цөөки цаг хооран, Варшавд, Китдин селвгär, китайск-американск күүндвр эклв. Кемрджән США Китдин дотр-дундин политикд орлцшг чик бärц бärсн болхла. Хол Востокд бääдлг диглхд тер күүндврмүд туста нилчән хальдах бääснн. Болв тер тиигджähмн уга. Варшавск күүндвринг США, эврәннн кеджäh зертä-зевтä дävрлггән төвкнүнä тölä кеджäh хаацар хеерүлхär олзлхар седджәнä.

Терүнä тölä тедн Тайванä хоолн районд «халдаг зогсахмн» гих нертä селвг тävб, талданар келхд, Китд тер районд эврä бийсинн арлмудан сулдхкин тölä үүлдвр келггән уурулхиг неклгн болджана. Онгдданар келхд, пекинск Синьхуа агентствин темдгддж келсär болхла, «халдаг зогсахмн» гисн америкнск селвг — «чанкайшистрин сүүриг батлггнур залгдджана, США Китдин газриг эллггнн улм өргджүлхд туста таал учраггяд, дääнä белдлггнн улм күчлүлхмн».

Америкн халх, йосар болхла, Варшавд болджах күүндвр и г уурахар гүджджәнä. США-н государственн департаментин тоолврар болхла. Эн, Китдт му нер өгäd, Тайванä хоолд болджах äамшгиг төвкнүнär хагълшгоггяр седджәнä гих нер түүнд өгäd, Соединенн Штатс болхла — «төвкнүнär төр хагълхар ноолдчнр» болджана гих нер зүүлггх аргт өгхмн.

Болв америкнск империалистрин ааль — китд олт-äмтнä боли төвкнүнд дурта цуг олт-äмтнä нүднäs дальтрсн уга. Китдин газдин кергүүлин министр Чэн И одахн келсär болхла, Тайванä хоолд болджах бääдлгиг төвкнүнär хагълхин тölä, äмтнн түрүн болдж, тендäs америкн зертä-зевтä чидлмүдиг авч гарх кергтä. «халда зогсахмн» гиснн кергтä юмн биш, юнъгад гихлä, тер районд ода учрджах äамшгтä бääдл америкн цергүд тенд бääджähин уршг болджана.

Китд чик, төвкнүн бärцтä бääхнн ил медгджәнä. Төвкнүн бääлгг хадгггггннä сä хääхин тöläd, США Китдин дотр-дундин төрт орлцдган уурч, Тайванä хоолас эврәннн зертä-зевтä чидлән авч гарх зөвтä.

Болгарин Олт-äмтнä Республик-Василий Коларовин нертä Софийск заводт.
ЗУРГТ: „Пасарел“ гидг электростанцин тölä кегдсн трансформаториг электромонтажникүд хälджәнä.

Французмуд республикн тölä ноолдаггян кеггä

Сентябрин 28-д Францд кегдсн референдум, правительств диглдж гарггсн шин конституцин проектиг батлггяр төгсв: проектн тölä өгсн дууна тонь проектиг буршадж өгсн дуудас даву ик олт болв. Шин конституцар хäläгдсн государственн органс Францд дарук дөрвн сарин туршарт бүүрдгдхмн. Амр үгнн, нотблейсин (йосн тавсн сунгггачирин) хург болад, доланджилä болзгар президент сунггггдхмн, тегäd президент правительствин толггачиг бол министрмүдиг заадж тävхмн. Бас хойр палатта парламент гаргггдхмн, терүнд зуг дора палатнн — национальн хургнн — цуг олна ду өглггяр сунггггдхмн, десрк палатинн — сенатин — департаментсин боли колонийсин элчнрäs йосн тävдг болхмн. Йосна шин органс бүүрдгдджäh цагт Францин правительств äмтин ик өргн, йосар болхла, диктаторск зөв эдлхмн.

Минн эднäsнн чигн — шин конституц Францд энүнä тууджд äмтин багт буржуазн-демократическ сулдхвр өгхнн үзгдджәнä. Яггяд французмуд нургггддж тиим конституцин тölä дууггян өгв? Эн сурврт хär рү өгч, францин коммунистическ газет «Юманите» нигдж бичджәнä: «Зугл демагогсин боли салвлачирин эв-арггнн негдүлдж авсна дөнъгär» шин конституциг татгч улс днилвр күцдч чадв. Йосиг гартан бärчкäd, миллиардермүдär цуг халхасн түшг авадтедн Францин зärm улсинн тедн меклäd, төөрүлдж чадв. Социалистическ партин барун зах татгч гардачнр Ги Молле толггачтаггяр, үндән болхла, Францд диктаторск дигдара тогтахин тölä гүджджэд, Францин күч-көлсчнриг хаггцулдж салвлдж урвлгг кеггäд, теднд бас дөнъ болв.

Шин конституц — Францд онц күүнä диктатурт, фашизмд хаалгг секджәнä. Терүг заадж, Францин коммунистическ парть орн-нутгин демократическ чидлмүдиг цугтнн, республикиг харелггнн туг дор хамцхмн гидж дуудджана. «Кемрджән республиканчнр, сулдхврнн умш болггннн харссн цагт, кемрджән тедн түдвр угаггяр, эврәннн ницäгггән, эврәннн саглврн батлхла, тедн фашизмнн хаалггинн бөггддж чадхмн» — гидж «Юманите» газет бичджәнä.

А. ШАХАНОВ.

А Х Л А Ч Б А Р С

(Т е д ж г)

Барс цугинн дуудулсн
Бобрг болггяр тарна,
Дärк, — гидж мörгсн
Дегц аньгуд хурна.

„Ода яггнä“, — гидж,
Öргнн эднä хавшна,
Кенд шав тусдж,
Керул узхинн хүүвлнä.

Барс ордж ирн
Бачмдсар хурган секв,
„Көдлмш му болдгинн
Күүндхмн ода. — гив.

— Öлрä зураггян бидн
Öрäлинн эс күцäдг,
Аньгудин зärmннн икär
Äркд өрсн темдг,

Эс келвä гивзгот
Элкитн би эвкулхв!
Зерлг боднн чамат
Засгин күндлä харггүүлхв!“

Тиигдж барс келäd,
Төгсэхär хурган бääнä,
Туула сокту ишкрäd
Темтрäd ордж ирнä.

— Э, э — манахс цуггяр,
Эндр хурдж кевтäm,

Ода би тадндан
●ö — гундлан келлтä:

— Мана бригадир Чон
Мел намаг ээрнä, —
Көдлмш кехшч, чамат
Көднäv теегäs — гинä.

Чи, барс, соньсад.
Чонд сäänär келич,
Манла харггддж бääггäл,
Махан идүлхинн медүлч —

Аньгуд хоорндан хäläлддж
Альг цуггяр болв,
Чон нам äадж,
Чимкрдж ээмән хурав.

☆☆☆

●мнннн үг келсинн
Идлär седлг барс,
— Ода яяхв, уучкдж,
Унтад сергх — болна.

Тиигн гихнн барсиг
Туула биклдүр гинчлдж,
Ухаггян геедж соктсинн
Уурäd гертннн күргддж.

БЕМБИН Тимофей.

Газетд барлгдсн бичгинн мörär

„Гермүд бәрджäh улст дөнн кергтä“

Гермүд бәрджäh улст дөнн кергтä. Иим нертä бичг мана 158 ч номертä газетд барлггсн, Юстинск района „Северный“ совхозд эврән бийстән гер бәрджäh улс тосхлтин материал уга болдж түрлжähин тускар келгдлä.

Шуудж хäläхлä, барлгдсн тоот унн болв. „Северный“ совхоз авчäh 400 кубометр

модиг бийстән гер бәрджäh улст өгхмн.

„Северный“ совхозд бәрджäh эзнä гермүлин тосхлтиг күцäгч комитетнн онц хäläврт бääнä — гидж Юстинск района күцäгч комитет редакци соньсхв.

Редактор Д. М. МУКЕБЕНОВ.

Республикн „ХАЛЬМГУНН“, „СОВЕТСКАЯ КАЛМЫКИЯ“ газетс

октябрин 1-шинäs авн 1959 джилд бичгдлгг эклджәнä.

Бичгдлггннä үннн:

джилдән — 52 арслнн 20 деншг;

брäl джилдән — 26 арслнн 10 деншг;

нег сардан — 4 арслнн 35 деншг.

„Союзпечатин“ республикн, балггсна, районднн отделенсь боли залгглдана отделенсь, почтальонс болгн цуггяр газетд бичгдлгг кеджәнä.

1959 джилд газетс болн журналмудт күн болггн бичгдлггн 1958 джил октябрин 1-с авн эклдж кегдджәнä.

Газетд, журналд бичгдлгг „Союзпечатин“ балггсна, района отделмүд боли залгглдана отделенсь, предприятисин, колхозин, РТС, совхозин, сурггулин заведеньсин боли учрежденьсин пунктсар олна уполномоченн улс авчана.

Газетд, журналд бичгдлгггян цагланн кецхätн!
„Союзпечатин“ республиканск отдел.

Государствени хальмг драматическ театр, урднн эн драматическ театр кддлдж йовсн артистнриг, хärү ирдж, урдк көдлмштнн орхинн сурджана. Тер учрар, цуг артистнр куудхннн тölä драмтеатрин дирекци ирцäh зөвтä.
Мана хайг: Элст балггсн, Роза Люксембург уульнн, 21-ч номертä гер.

ДИРЕКЦИ